

HOẠT ĐỘNG TỜ THÔNG TIN KHOA HỌC THỐNG KÊ TỪ 2003 ĐẾN NAY VÀ MỘT SỐ CÔNG VIỆC NHẪM PHÁT TRIỂN TRONG NHỮNG NĂM TỚI

Phạm Sơn
Giám đốc Trung tâm TTKHTK

Hoạt động của tờ Thông tin Khoa học Thống kê là một phần quan trọng của công tác thông tin nhằm góp phần phổ biến rộng rãi các kết quả nghiên cứu khoa học thống kê và các khoa học khác có liên quan góp phần giải quyết những vấn đề nghiệp vụ của ngành. Sau 25 năm tồn tại, được sự quan tâm của lãnh đạo Tổng cục Thống kê, sự chỉ đạo của Trung tâm Thông tin Khoa học Công nghệ Quốc gia, sự giúp đỡ của các đơn vị trong Tổng cục Thống kê, tờ Thông tin khoa học ngày càng phát triển. Nếu như những năm đầu của thập kỷ 80 thế kỷ XX, tờ Thông tin Khoa học Thống kê chỉ là một tờ tin nội bộ, mỗi năm phát hành 4 số, mỗi số in roneo từ 50-100 bản chủ yếu phục vụ cho các cán bộ lãnh đạo thì từ năm 1996 đến nay tờ Thông tin Khoa học Thống kê mỗi năm ấn hành 6 số thông tin định kỳ và 4 số chuyên san in offset, hình thức đẹp với số lượng phát hành 1000 bản/số phục vụ cho độc giả trong và ngoài ngành. Đặc biệt từ năm 2003 thực hiện Đề án đổi mới hoạt động khoa học, trong đó có đổi mới nội dung và hình thức tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã có những tiến bộ nhất định.

I. Những kết quả đạt được

1. Trong hơn hai năm qua Ban biên tập tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã phối hợp chặt chẽ với đội ngũ cộng tác viên trong và ngoài ngành xuất bản được 15 số Thông tin Khoa học Thống kê định kỳ và 8 số chuyên

san phục vụ nhu cầu nghiên cứu, đào tạo và triển khai của các đơn vị trong và ngoài ngành. Các số thông tin định kỳ và chuyên san đã gửi cho các đơn vị trong Tổng cục 2 bản/số; các cục thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương 10 bản/số; riêng thành phố Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh 20 bản/số, các cơ quan quản lý, các trường đại học và một số nhà nghiên cứu có nhu cầu (mỗi địa chỉ từ 1-2 bản/số). Qua ý kiến của các đơn vị cho thấy số lượng phát hành như trên là tạm đủ, riêng một số Cục Thống kê có đề nghị nên tăng số lượng nhằm phục vụ cho các cấp lãnh đạo và quản lý cấp tỉnh, thành phố.

Trong 15 số thông tin định kỳ và 8 số chuyên san đã ấn hành từ năm 2003 đến nay, Tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã giới thiệu được 230 bài và tin của hơn 100 cộng tác viên trong và ngoài ngành, theo các năm như sau:

Năm 2003 đăng được 95 bài năm 2004 có 110 bài, Năm 2005 xuất bản 3 số thông tin định kỳ đã đăng được 25 bài và tin.

Xét theo đơn vị công tác, trong 230 bài và tin, Viện Khoa học Thống kê có 95 bài chiếm 41,5%, các đơn vị trong Tổng cục Thống kê có 58 bài chiếm 25,3%, các địa phương có 36 bài chiếm 15,7% còn lại 41 bài chiếm 17,82% là của cộng tác viên ngoài ngành Thống kê. So với những năm trước, tỷ lệ bài viết của các cộng tác viên địa phương

và ngoài cơ quan có tăng hơn. Điều đó chứng tỏ, tờ Thông tin Khoa học Thống kê ngày càng được bạn đọc địa phương và ngoài ngành quan tâm.

2. Tham gia của cộng tác viên, qua thông tin lấy ra từ cơ sở dữ liệu (CSDL) bài viết, bài dịch đã đăng tải trên tờ Thông tin Khoa học Thống kê và các chuyên san từ năm 2003 trở lại đây thấy nổi bật lên một số điểm sau:

- Các đồng chí lãnh đạo ngành, tuy bận nhiều công việc nhưng đều có bài viết đăng trên tờ Thông tin Khoa học Thống kê.

- Đại bộ phận các đồng chí cấp vụ đều có bài đăng trên tờ Thông tin Khoa học Thống kê.

- Nhiều cán bộ nghiên cứu ở các đơn vị trong Tổng cục Thống kê và các cục thống kê đã có bài gửi và được đăng trên tờ Thông tin Khoa học Thống kê.

- Xét về giới tính, có 38 bài tác giả là nữ chiếm 16.5%, 160 bài tác giả là nam chiếm 69,6% số còn lại 32 bài đứng tên tập thể.

3. Theo góp ý của nhiều bạn đọc, Ban biên tập đã cố gắng bám sát nhu cầu để tuyển chọn và giới thiệu các kết quả nghiên cứu đang được nhiều tập thể và cá nhân quan tâm. Chẳng hạn, xuất phát từ yêu cầu của các đơn vị nghiệp vụ trong Tổng cục, Ban biên tập tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã cho xuất bản những chuyên san như: Giá trị sản xuất trên một đơn vị diện tích đất nông nghiệp và thủy sản, gồm nhiều bài viết của các tác giả trong và ngoài ngành có đầu tư nghiên cứu về vấn đề này; Phục vụ cho chiến lược tin học hoá công tác thống kê,

Ban biên tập đã phối hợp với vụ Phương pháp Chế độ Thống kê biên soạn và giới thiệu tình hình và định hướng ứng dụng công nghệ thông tin trong ngành Thống kê; hoặc khi chỉ tiêu vốn đầu tư đang được các cấp các ngành quan tâm, Ban biên tập đã phối hợp với phòng nghiên cứu thống kê tin học biên soạn chuyên san Vốn đầu tư.

Nhiều độc giả của tờ Thông tin Khoa học Thống kê ở các vụ và các cục thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương đều nhất trí trong những năm gần đây tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã bám sát công tác nghiệp vụ của ngành, kịp thời cung cấp nhiều thông tin tra cứu có giá trị.

4. Tuy Ban biên tập đã cố gắng phối hợp với các vụ nghiệp vụ và các cục Thống kê tỉnh/thành phố trực thuộc trung ương phản ánh những vấn đề nghiệp vụ bức xúc trên tờ Thông tin Khoa học Thống kê. Song do nguyên nhân khách quan và chủ quan, nên số lượng các bài viết về vấn đề này chưa nhiều.

5. Thực hiện chủ trương từng bước tin học hoá hoạt động thông tin, trong năm 2004 Ban biên tập tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã xuất bản đĩa CD các bài đăng trên tờ Thông tin Khoa học Thống kê từ năm 1995 -2004. Hiện đang tiếp tục sưu tầm hệ thống hoá và đưa lên đĩa CD các bài đăng từ 1990 đến nay. Riêng các bài đăng từ 1989 trở về trước do chưa được lưu trữ đầy đủ nên cần có thời gian sưu tầm và hệ thống hoá và sẽ tiếp tục đưa lên đĩa CD. Để công việc thuận lợi đề nghị các độc giả và cộng tác viên nếu có các tờ thông tin từ năm 1990 trở về trước, vui lòng cho chúng tôi biết để có kế hoạch khai thác.

6. Với ý thức làm cho bản tin ngày càng hấp dẫn về hình thức, năm 2005, Ban biên tập đã thiết kế lại bìa và nâng cao thêm một bước chất lượng in ấn, nhằm hấp dẫn hơn với độc giả

7. Thực hiện chủ trương đa dạng hoá các ấn phẩm thông tin, phổ biến rộng rãi nhằm đáp ứng nhu cầu của độc giả, bên cạnh tờ Thông tin Khoa học Thống kê định kỳ, Ban biên tập tờ Thông tin Khoa học Thống kê đã cho xuất bản cuốn Kỷ yếu về tổng luận và Kỷ yếu về kết quả nghiên cứu khoa học hàng năm. Gần đây được sự đồng ý của Viện Khoa học Thống kê, Ban biên tập tờ Thông tin Khoa học Thống kê đang nghiên cứu thử nghiệm Bản tin phục vụ quản lý thống kê như phụ trương của tờ Thông tin Khoa học Thống kê - Bản tin thử nghiệm đầu tiên đã gửi cho lãnh đạo Tổng cục, các đơn vị và 64 cục thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, kèm theo phiếu trưng cầu. Đến nay Ban biên tập đã nhận được thông tin phản hồi của 20 đơn vị, trong đó có 15 đơn vị trả lời bằng văn bản và 5 đơn vị trả lời qua điện thoại. Về cơ bản đều đánh giá tốt bản tin. Ban biên tập đang tiếp tục nghiên cứu để từng bước hoàn thiện ấn phẩm thông tin mới này và hy vọng trong thời gian tới Bản tin phục vụ quản lý thống kê sẽ cung cấp được nhiều thông tin cần thiết cho lãnh đạo ngành Thống kê các cấp.

8. Tờ Thông tin Khoa học Thống kê là tạp chí chuyên ngành, là diễn đàn trao đổi các vấn đề nghiệp vụ, nhất là kết quả nghiên cứu các đề tài khoa học các cấp trong lĩnh vực công tác thống kê. Song cho đến nay số lượng các bài về thể loại này chưa nhiều.

II. Một số tồn tại

Bên cạnh những mặt được trên đây, tờ Thông tin Khoa học Thống kê còn bộc lộ một số tồn tại và hạn chế sau:

Trước hết, đây là một tờ tạp chí khoa học chuyên ngành và đối tượng phục vụ chủ yếu là cán bộ thống kê. Song số lượng các bài và tin phù hợp với đông đảo cán bộ thống kê chưa nhiều, mà phần lớn các bài viết còn mang tính “hàn lâm viện”.

Thứ hai, hiện nay cả nước chỉ có tờ Thông tin Khoa học Thống kê là tạp chí chuyên về lĩnh vực này, nhưng tờ Thông tin Khoa học Thống kê chưa được xếp vào danh mục các tạp chí được tính điểm trong việc phong học hàm học vị, nên chưa lôi cuốn được đội ngũ cộng tác viên là nghiên cứu sinh, học viên cao học hoặc giảng viên các trường đại học.

Thứ ba, tờ Thông tin Khoa học Thống kê cũng như các ấn phẩm thông tin khác hiện đang phục vụ miễn phí, nguồn kinh phí dành cho hoạt động này có hạn, nên không thể đáp ứng đầy đủ nhu cầu của các đơn vị nhất là các cục thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương.

Thứ tư, tuy đội ngũ cộng tác viên của tờ thông tin ngày càng được mở rộng, nhưng số lượng cộng tác viên ở các cục thống kê chưa nhiều. Vì vậy tờ Thông tin Khoa học Thống kê chưa phản ánh kịp thời những vấn đề nghiệp vụ bức xúc xảy ra ở địa phương và cơ sở

Thứ năm, đội ngũ biên tập viên quá mỏng do vậy chưa có điều kiện đi sâu đi sát cơ sở nhằm phát triển và giúp đỡ đội ngũ

cộng tác viên địa phương viết bài và đưa tin có hiệu quả.

III. Một số công việc nhằm phát triển hoạt động Thông tin Khoa học Thống kê trong thời gian tới phục vụ ra các ấn phẩm thông tin

Nhằm tăng cường và đẩy mạnh hoạt động thông tin khoa học thống kê nói chung và của tờ Thông tin Khoa học Thống kê nói riêng, ngoài việc từng bước khắc phục những hạn chế trên cần:

1. Từng bước cải tiến hình thức và nâng cao chất lượng ấn phẩm thông tin định kỳ và các chuyên san

- Về hình thức, ngoài việc in ấn đẹp sẽ nghiên cứu bổ sung thêm ảnh minh họa;

- Về nội dung, bám sát nhiệm vụ chuyên môn của ngành để kịp thời giới thiệu các bài viết, bài dịch có nội dung sát thực. Đặc biệt chú trọng phản ánh những vấn đề nghiệp vụ bức xúc của địa phương và cơ sở;

- Phối hợp chặt chẽ với bộ phận quản lý khoa học nhằm kịp giới thiệu kết quả nghiên cứu đề tài và xem đây là một phần trách nhiệm của chủ nhiệm đề tài trong việc thông báo và kiểm nghiệm kết quả nghiên cứu.

2. Từng bước đa dạng hoá các ấn phẩm thông tin

So với nhiều đơn vị làm thông tin khác, số lượng ấn phẩm thông tin của chúng ta chưa thật phong phú. Vì vậy trong thời gian tới cần đa dạng hoá các ấn phẩm thông tin, cụ thể; gồm các ấn phẩm sau:

- Các loại kỷ yếu gồm: kỷ yếu các chuyên đề nghiên cứu khoa học ở trung

ương và địa phương, kỷ yếu các hội nghị, hội thảo, ... Đây là việc làm vừa mang tính chất thông tin nhưng đồng thời góp phần thúc đẩy phong trào nghiên cứu khoa học phục vụ tốt cho công tác nghiệp vụ.

- Tiếp tục hoàn thành khâu thử nghiệm Bản tin phục vụ quản lý thống kê để sớm đưa vào ấn hành chính thức góp phần đáp ứng nhu cầu tra cứu và tham khảo của lãnh đạo Cục, Vụ, Viện và các Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

3. Từng bước tin học hoá hoạt động thông tin

Đây là một định hướng quan trọng đã được Trung tâm Thông tin Khoa học Công nghệ Quốc gia đề xướng. Đối với tờ Thông tin Khoa học Thống kê bên cạnh cải tiến và nâng cao chất lượng các ấn phẩm thông tin cần từng bước sử dụng công nghệ thông tin vào hoạt động thông tin gồm:

- Đưa tờ Thông tin Khoa học Thống kê trên trang web và lên đĩa CD;

- Duy tu và cập nhật các CSDL nhất là cơ sở dữ liệu cộng tác viên và CSDL các bài viết đã được đăng.

Để làm được những việc trên đây ngoài nỗ lực của Ban biên tập cũng như nỗ lực của đội ngũ cán bộ làm công tác thông tin cần có sự quan tâm giúp đỡ của lãnh đạo Tổng cục, Viện Khoa học Thống kê và đặc biệt là sự hợp tác chân thành của đội ngũ cộng tác viên trong cả nước nhất là đội ngũ cộng tác viên ở các cục thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương ■